

Maria Rintala ja Donna Tuhkio

KIINTYMYSSUHDETYYLIN JA SUKUPUOLEN YHTEYS VAUVAKUUMEEN KOKEMISEEN

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Toukokuu 2023

TIIVISTELMÄ

Maria Rintala ja Donna Tuhkio: Kiintymyssuhdetyylin ja sukupuolen yhteys vauvakuumeen kokemiseen
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Psykologian tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2023

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella kiintymyssuhdetyylin ja sukupuolen yhteyttä vauvakuumeen kokemiseen. Vauvakuumeella viitataan voimakkaaseen kaipuuseen oman lapsen saamiseen, ja sen tieteellinen tutkimus on vasta alussa. Kiintymyssuhteella tarkoitetaan lapsen ja hänen ensisijaisen hoivaajansa välille vuorovaikutuksessa kehittyvää tunnesidettä, jonka pohjalta lapselle muodostuu kiintymyssuhdetyyli. Kiintymyssuhdetyylejä on jaoteltu eri tavoin, ja tässä tutkimuksessa käytämme jaottelua turvalliseen, ahdistuneeseen, välttelevään ja pelokkaaseen. Kiintymyssuhdetyylin vaikutusta vauvakuumeen kokemiseen ei ole aiemmin tutkittu, mutta kiintymyssuhdetyylin on todettu vaikuttavan yksilön elämään laajasti sen useilla osa-alueilla myös aikuisuudessa. Aiemmat tutkimukset ovatkin osoittaneet kiintymyssuhdetyylin vaikuttavan esimerkiksi haluun saada lapsia, joka on vauvakuumeelle läheinen käsite.

Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme oli, eroaako vauvakuumeen kokeminen eri kiintymyssuhdetyylien välillä. Aiemman tutkimuksen perusteella välttelevämmin kiintyneet kokevat vähemmän halua saada lapsi kuin ahdistuneemmin kiintyneet. Oletimme turvallisesti kiintyneiden kokevan eniten vauvakuumetta, ahdistuneesti kiintyneiden toiseksi eniten ja välttelevästi ja pelokkaasti kiintyneiden vähiten. Toinen tutkimuskysymyksemme oli, vaikuttaako sukupuoli vauvakuumeen kokemisen tasoon. Aiemman tutkimuksen perusteella naiset kokevat voimakkaampaa vauvakuumetta kuin miehet, joten oletimme tuloksen toistuvan tutkimuksessamme. Lisäksi tarkastelimme, onko kiintymyssuhdetyylin yhteys vauvakuumeen kokemisen tasoon erilainen sukupuolesta riippuen.

Tutkimusaineistomme koostui helmikuussa 2023 Prolific-palvelun kautta rekrytoituista 19–55-vuotiaista tutkittavista, jotka olivat pääosin Euroopasta, Afrikasta ja Pohjois-Amerikasta. Lopullinen otoskoko oli 416, joista naisia oli 51 % ja miehiä 49 %. Vauvakuumetta kartoitettiin Attitudes Toward Babies Scale -kyselyllä (ABS) ja kiintymyssuhdetyyliä Experience in Close Relationship Scale -kyselyllä (ECR-12). Kaksisuuntaisella varianssianalyysillä saamiemme tulosten mukaan kiintymyssuhdetyyli ja sukupuoli eivät yhdessä eivätkä erikseen selittäneet vauvakuumeen tasoa, mikä oli vastoin oletuksiamme.

Saamamme tulokset voivat viitata siihen, että kiintymyssuhdetyyli vaikuttaa kehollisen vauvakuumeen sijaan yleisemmin haluun saada lapsia, lapsen hankintaan liittyvään kognitiiviseen päätöksentekoon ja yksilön ajatuksiin vanhemmuudesta. Tutkimuksen rajoitusten vuoksi kiintymyssuhdetyylin yhteyttä vauvakuumeen voimakkuuteen olisi kuitenkin hyvä tutkia tarkemmin esimerkiksi eri menetelmällä. Lisäksi tuloksemme vahvistivat käsitystä siitä, että vauvakuume ilmionä koskettaa niin miehiä kuin naisia. Tulokset voivat auttaa normalisoimaan miesten kokemusta vauvakuumeesta ja avata siihen liittyvää keskustelukuluttuuria. Tutkimuksemme olikin tärkeä avaus vähän tutkittuun aihepiiriin, jonka tarkastelu toivottavasti lisääntyy tulevaisuudessa.

Avainsanat: vauvakuume, kiintymyssuhde, kiintymyssuhdetyyli, turvallinen, turvaton

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1 Vauvakuumeen kokeminen ja sukupuolierot.....	2
1.2 Kiintymyssuhdetyylit lapsuudesta aikuisuuteen	3
1.3 Kiintymyssuhdetyylin yhteys vauvakuumeen kokemiseen	5
1.4 Tutkimuskysymykset ja –hypoteesit.....	6
2. AINEISTO JA MENETELMÄT	7
2.1 Aineisto ja tutkittavat.....	7
2.2 Menetelmät ja muuttujat	8
2.3 Aineiston analysointi	9
3. TULOKSET	10
4. POHDINTA	11
4.1 Keskeisimmät tulokset.....	11
4.2 Tutkimuksen vahvuudet ja rajoitukset.....	13
4.3 Tutkimuksen merkitys ja jatkotutkimustarpeet	15
LÄHTEET.....	16

1. JOHDANTO

Vauvakuume on psykologian alalla vähän tutkittu, lähinnä populaarikulttuurissa esiintynyt ilmiö. Lähes jokainen tietää, että käsitteellä viitataan voimakkaaseen kaipuuseen oman lapsen saamiseen (Rotkirch, 2007), vaikka vauvakuumeen tieteellinen tutkimus ei ole edennyt vielä kovin pitkälle. Tutkimuskentässä onkin vauvakuumeen kohdalla aukko, jota pyrimme tällä tutkimuksella täydentämään. Vauvakuumetta enemmän on tutkittu lasten hankkimiseen tai niiden hankkimatta jättämiseen liittyvää tietoista päätöksentekoa (Ajzen & Klobas, 2013; Bachrach & Morgan, 2013; Rotkirch ym., 2017). Kysymys siitä, miksi ihmiset valitsevat hankkia lapsia, on nykypäivänä entistä tärkeämpi. Nyky-yhteiskunnassa lasten hankkiminen on usein tietoinen valinta, jota on helppo hallita ehkäisyn avulla (Rotkirch, 2007; Rotkirch 2020). Rotkirchin (2020) mukaan yksi tärkeimmistä lasten hankkimiseen vaikuttavista tekijöistä onkin toive lasten saamisesta, jonka katsomme olevan vauvakuumeelle läheinen käsite.

Vauvakuumeen taustalla on monia tekijöitä, joista yhden voisi ajatella olevan yksilön kiintymyssuhdetyyli. Kiintymyssuhdetyylejä on tutkittu paljon niiden määrittelemisestä asti (Ainsworth ym., 1978; Bowlby, 1969), ja niiden onkin todettu säilyvän suhteellisen muuttumattomina aikuisuuteen sekä olevan yhteydessä moniin elämän osa-alueisiin. Kiintymyssuhdetyylin yhteyttä vauvakuumeeseen ei ole tutkittu, mutta kiintymyssuhdetyylin on havaittu olevan yhteydessä laaja-alaisesti yksilön tekemistä kognitiivisista arvioinneista (Sheinbaum ym., 2015) parisuhdetyytyväisyyteen saakka (Hazan & Shaver, 1987). Koska kiintymyssuhdetyylin ajatellaan vaikuttavan ihmisen käyttäytymiseen myös aikuisuudessa, tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, onko kiintymyssuhdetyylillä yhteyttä myös vauvakuumeen kokemiseen. Kiintymyssuhdetyylejä on jaoteltu eri tavoin, mutta tässä tutkimuksessa käytämme jaottelua turvalliseen, ahdistuneeseen, välttelevään ja pelokkaaseen (Bartholomew & Horowitz, 1991). Tutkimme myös sukupuolen vaikutusta vauvakuumeen kokemiseen, sillä aiemmissa tutkimuksissa (Brase & Brase, 2012; Rotkirch, 2011) naisten ja miesten vauvakuumeet ovat eronneet toisistaan.

1.1 Vauvakuumeen kokeminen ja sukupuolierot

Teoreettisesti vauvakuumetta on tarkasteltu biologisesta, sosiokulttuurisesta ja evolutiivisesta näkökulmasta käsin, mutta mikään näistä teorioista yksinään ei selitä vauvakuumetta ilmiönä. Brase ja Brase (2012) määrittelevät vauvakuumeen psykologiseksi ominaisuudeksi, joka tarkoittaa sisäsyntyistä fyysistä ja emotionaalista halua saada vauva. Heidän mukaansa vauvakuume onkin verrattain riippumaton kulttuurisista normeista, yleisestä hoivataipumuksesta sekä seksuaalisesta halukkuudesta. Myös Rotkirchin (2007) mukaan vauvakuume tulisi nähdä erillisenä käsitteenä hoivaamiseen taipuvaisesta persoonallisuudesta. Hänen mukaansa naiset kokevat vauvakuumeen ikään kuin biologisena voimana, jolla on fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia vaikutuksia.

Vauvakuumeen on ajateltu esiintyvän pääosin naisilla, mutta myös miehet kokevat vauvakuumetta (Brase & Brase, 2012; Rotkirch, 2011). Brasen ja Brasen (2012) mukaan naisten ja miesten vauvakuumeissa on kuitenkin eroa. Naiset kokevat vauvakuumetta useammin sekä voimakkaammin, heidän vauvakuumeensa on vahvempaa ennen lasten saamista ja laskee lasten saamisen jälkeen kuten myös iän myötä. Miehillä vauvakuumeen taso puolestaan nousee ikääntyessä sekä lasten saamisen jälkeen. Suurimmalla osalla miehistä vauvakuume edeltää lasten hankkimista, mutta osa kertoo kokeneensa vauvakuumetta ensimmäistä kertaa vasta vauvaa yrittäessään (Rotkirch, 2011). Rotkirchin (2011) mukaan kummallakin sukupuolella vauvakuume liittyy kuitenkin eniten ensimmäisen lapsen hankintaan, ja etenkin naisten vauvakuume on usein vauvojen hankkimisen taustalla.

Vauvakuume vaikuttaa syntyvän kahdella eri tavalla (Rotkirch, 2007). Osalla naisista on aina ollut kaipuu oman lapsen saamiseen, joka on saattanut ajan kuluessa aaltoilla. Myös miehistä pieni osa tunnistaa kaipuun lapsen saamiseen jo nuoruudesta asti (Rotkirch, 2011). Rotkirchin (2007) mukaan tällainen jatkuva oman lapsen kaipuu sopii aiempiin tutkimustuloksiin hoivaavasta persoonallisuudesta ja liittyy myös varhaisiin kehityksellisiin tekijöihin. Osalle naisista vauvakuume tulee yllätyksenä, ja saattaa poiketa aiemmista ajatuksista vauvan saamiseen liittyen. Tätä vauvakuumeen tyyppiä ei ole juuri tutkittu. Rotkirchin (2007) mukaan vauvakuumeen syttymiseen vaikuttavat esimerkiksi ikä, rakastuminen, aiemmat raskaudet ja vauvoille altistuminen, mikä saattaa välittyä osittain näihin tekijöihin liittyvien hormonitoiminnan muutosten kautta (Rilling, 2013). Voimakas vauvakuume saattaa syttyä myös silloin, jos lasten hankkimiseen liittyy joitakin esteitä (Rotkirch, 2007), kuten kumppanin haluttomuus saada lapsi.

1.2 Kiintymyssuhdetyylit lapsuudesta aikuisuuteen

Kiintymyssuhdeteoria pyrkii selittämään varhaista vuorovaikutusta sekä sen merkitystä yksilön myöhemmän kehityksen, persoonallisuuden ja hyvinvoinnin kannalta. Kiintymyssuhteella tarkoitetaan lapsen ja tämän ensisijaisen hoitajan välistä emotionaalista sidettä, joka kehittyy vuorovaikutuksessa (Bowlby, 1969). Kiintymyssuhteen laatuun vaikuttavat hoitajan sensitiivisyyden lisäksi lapsen ja hoitajan välinen vuorovaikutus sekä sen laatu ja määrä. Lapsi oppii kokemustensa perusteella käyttäytymään niin, että todennäköisimmin saa hoivaajansa huomion. Bowlbyn (1969) mukaan lapsen kiintymyskäyttäytyminen ilmaisee kiintymyssuhdetta, ja se aktivoituu lapsen kokiessa uhkaa tai kun lapsella on jokin tarve. Lapsen saamien kokemusten perusteella muodostuu työskentelymalleja, jotka määrittävät käytöstä tulevaisuudessa. Kiintymyssuhteen jäsenyessä kiintymyssuhdetyyli yleistyy koskemaan kaikkia yksilön muodostamia ihmissuhteita (Bowlby, 1988), ja vaikuttaa näin ollen myös aikuisuudessa (Wilhelm, 2016).

Ainsworth ja kumppanit (1978) tutkivat pienen lapsen ja äidin vuorovaikutussuhdetta ja kiintymyskäyttäytymistä. Heidän havaintojensa pohjalta muotoutui kolme kiintymyssuhdetyyliä: turvallinen (*secure*) ja kaksi turvatonta, ahdistunut-ristiriitainen (*anxious-ambivalent*) ja välttelevä (*insecure-avoidant*). Turvallisesti kiintyneen lapsen tarpeisiin on vastattu johdonmukaisesti, ja hän on saanut vuorovaikutuksesta myönteisiä kokemuksia. Lapsi uskaltaa näyttää omat tunteensa ja kokee saavansa vanhemmastaan turvaa. Turvattomissa kiintymyssuhteissa affektien ja kognition suhde on epätasapainossa. Ahdistuneen-ristiriitaisessa kiintymyssuhteessa vanhemman käytös on ollut epäjohdonmukaista ja impulsiivista, minkä vuoksi lapsi ei osaa ennustaa aikuisen tunnereaktiota ja joutuu olemaan varuillaan. Välttelevälle kiintymyssuhdetyylille ominaista on puolestaan tunteiden ilmaisun vähäisyys ja kontaktin välttely vanhempaan, sillä vanhempi on ollut lasta kohtaan torjuva. Myöhemmin luokitteluun on lisätty organisoitumaton kiintymyssuhdetyyli. Organisoitumaton kiintymyssuhde muodostuu yleensä kaotoisessa kasvuympäristössä, jossa lapselle ei ole muodostunut toimivaa kiintymyssuhdestrategiaa (Main & Solomon, 1990).

Kiintymyssuhdeteorian mukaan varhaislapsuudessa syntynyt kiintymyssuhdetyyli säilyy suhteellisen muuttumattomana (Bowlby, 1979), ja samansuuntaisia tuloksia on saatu myös aikuisten romanttisia suhteita (Hazan & Shaver, 1987; Shaver & Hazan, 1988) ja läheisiä ihmissuhteita (Fraley ym., 2011) tutkittaessa. Joissain tilanteissa kiintymyssuhdetyyli voi kuitenkin myös muuttua (Arriaga ym., 2018; Holman ym., 2009; Männikkö, 2001). Aikuisuuden ensisijainen kiintymyssuhde sidotaan yleensä elämäkumppaniin, mutta ihmisellä voi olla toissijaisia kiintymyssuhteita esimerkiksi vanhempiinsa, ystäviinsä tai työkavereihinsa (Doherty & Feeney, 2004; Männikkö, 2001). Aikuisten

kiintymyssuhteita onkin tutkittu pitkälti elämänkumppaneiden kannalta, mutta tutkimuksia on tehty myös muihin ihmissuhteisiin liittyen (Gorrese & Ruggieri, 2013; Grabill & Kerns, 2000).

Myös aikuisuudessa puhutaan turvallisesta kiintymyssuhdetyylistä, mutta aikuisuuden turvattomia kiintymyssuhdetyylejä on nimetty eri tavoin. Hazan ja Shaver (1987) esittivät kaksi turvatonta kiintymyssuhdetyyliä: ahdistuneen (*anxious/ambivalent*) ja välttelevän (*avoidant*), joista Bartholomew ja Horowitz (1991) käyttivät eri termejä (*preoccupied* ja *fearful*). Käytämme tutkimuksessamme jatkossa näistä tyyleistä termejä ahdistunut ja pelokas. Lisäksi Bartholomew ja Horowitz (1991) lisäsivät neljännen kiintymyssuhdetyylin (*dismissing*), josta tutkimuksessamme käytämme termiä välttelevä. Tyypillisimmät kiintymyssuhdetyylit eroavat sukupuolen mukaan, ja nämä erot näkyvät niin lapsuudessa kuin aikuisuudessakin (Del Giudice, 2019). Miehillä on todettu olevan korkeampi taso välttelevyydessä ja naisilla korkeampi taso ahdistuneisuudessa.

Turvallisella (*secure*) kiintymyssuhdetyylillä on myönteisiä vaikutuksia monella elämän osa-alueella. Aikuisuuden turvallisessa kiintymyssuhdetyylissä on suhteellisen helppo päästää kiintymyksen kohde lähelle, eikä kiintymyksen kohteen menettäminen pelota (Hazan & Shaver, 1987). Turvallisesti kiintyneet tuntevat voivansa tukeutua läheiseen sekä antavat myös itse vastavuoroisesti tukea. Heillä on myönteinen käsitys itsestään (Bartholomew & Horowitz, 1991; Brennan & Bosson, 1998) ja muista (Bartholomew & Horowitz, 1991). Turvallinen kiintymyssuhdetyyli on yhteydessä muun muassa korkeampaan sosiaaliseen toimintakykyyn (Sheinbaum, ym. 2015), subjektiiviseen hyvinvointiin (Mittal & Rani, 2022), itsetuntoon (Mittal & Rani, 2022; Männikkö, 2001), psykososiaaliseen toimintakykyyn (Männikkö, 2001), parisuhdetyytyväisyyteen (Feeney & Noller, 1990; González-Ortega ym., 2021; Hazan & Shaver, 1987; Mikulincer ym., 2002; Shi, 2003; Stackert & Bursik, 2003) ja arvioon avioliiton laadusta (Amani & Khosroshahi, 2020; Wijaya & Widyaningsih, 2021).

Turvattomilla kiintymyssuhdetyyleillä on kielteisiä vaikutuksia elämän eri osa-alueisiin, ja kiintymyssuhdetyylille tyypillinen ajattelu, tunteet ja käyttäytyminen tulevat esiin etenkin ihmissuhteissa. Ahdistuneesti kiintyneille on ominaista halu toisen läheisyyteen, johon yhdistyy kuitenkin pelko kumppanin menettämisestä ja siitä, ettei kumppani rakasta häntä (Hazan & Shaver, 1987). Ahdistuneesti kiintyneillä on kielteinen käsitys itsestään (Bartholomew & Horowitz, 1991; Brennan & Bosson, 1998), mutta myönteinen käsitys muista (Bartholomew & Horowitz, 1991). Välttelevästi kiintyneet eivät koe tarvitsevansa läheisiä ihmissuhteita ja heille on tärkeää säilyttää itsenäisyys ja riippumattomuus muista. Välttelevästi kiintyneiden käsitys itsestään vaihtelee: toisaalta he omaavat myönteisen käsityksen itsestään (Brennan & Bosson, 1998; Bartholomew & Horowitz, 1991), mutta voivat kokea myös epävarmuutta (Alexander ym., 2001; Keating ym., 2013). Pelokkaasti kiintyneille on tyypillistä vaikeus päästää toiset aidosti lähelle ja luottaa heihin (Hazan &

Shaver, 1987). Toisaalta he haluavat elämäänsä läheisiä ihmissuhteita, mutta pelkäävät tulevansa satutetuksi (Bartholomew & Horowitz, 1991). Käsitys muista ja itsestä on kielteinen (Bartholomew & Horowitz, 1991). Turvattomat kiintymyssuhdetyylit ovat yhteydessä muun muassa korkeampaan määrään psykopatologiaa (Ein-Dor & Doron, 2015; Fonagy, 1996; Muller & Lemieux, 2000), epäsuotuisia ajatusmalleja (Karantzas ym., 2022; Collins, 1996) ja kielteisiä uskomuksia ihmissuhteissa (Stackert & Bursik, 2003). Kiintymyssuhdetyyli vaikuttaakin yksilön elämään laajasti myös aikuisuudessa, ja etenkin parisuhteisiin liittyvät tekijät saattavat olla yhteydessä vauvakuumeen kokemiseen.

1.3 Kiintymyssuhdetyylin yhteys vauvakuumeen kokemiseen

Kiintymyssuhdetyylin yhteyttä vauvakuumeeseen ei ole tutkittu, mutta kiintymyssuhdetyylin on todettu vaikuttavan kahteen läheiseen käsitteeseen: motivaatioon hankkia ja haluun saada lapsia. Millerin (1992) mukaan lapsuusajan kokemukset muovaavat lasten hankkimisen taustalla olevaa motivaatiota: hän olettaa rakastavien ja myönteisten ihmissuhteiden lisäävän lapsen myöhempää motivaatiota hankkia omia lapsia toistaakseen tämän positiivisen kokemuksen omien lastensa kanssa. Millerin (1992) tutkimuksessa myönteistä vanhemmuutta luonnehtii, että lapsi on kokenut vanhemman rakastavan häntä ja nauttineen vanhemmuudesta. Hänen mukaansa äidin myönteisemmäksi koettu vanhemmuus lisää motivaatiota hankkia lapsia, kun taas äidin kielteisemmäksi koettu vanhemmuus vähentää sitä. Vanhemmuuden laadun lisäksi vanhemmuustyylit eli tavat kasvattaa lasta vaikuttavat siihen, millainen kiintymyssuhdetyyli lapselle muodostuu (Ebrahimi ym., 2017).

Samoin halu lasten saamiseen on yhteydessä lapsuudessa muodostuneeseen kiintymyssuhdetyyliin. Millerin (1994) mukaan halu saada lapsia vaikuttaisikin vakiintuvan jo varhain elämässä aiempien kokemusten pohjalta: se rakentuu yksilön ominaisuuksien päälle, jotka puolestaan ohjaavat taipumusta luoda merkityksellisiä suhteita sekä huolehtia muista. Rholes ja kumppanit (1997) tutkivat kahden kiintymyssuhdetyylien ulottuvuuden, välttelevyyden ja ahdistuneisuuden, yhteyttä lasten saantiin liittyviin ajatuksiin. Kiintymykseltään enemmän välttelevät ilmaisevat sekä vähemmän halua saada lapsia että omaavat kielteisen kuvan siitä, millaisia vanhempia he olisivat (Rholes ym., 1995; Rholes ym., 1997). Myös kiintymyssuhdetyyliltään enemmän ahdistuneet ovat huolissaan kyvystään olla hyvä vanhempi, mutta korkeampi taso ahdistuneisuudessa ei heikennä halua saada lapsia (Rholes ym., 1997). Rholesin ja kumppaneiden (1997) mukaan

välttelevyyden ulottuvuus siis vähentää halua saada lapsia, mutta ahdistuneisuuden ulottuvuus ei. He selittävät tätä kahdella tavalla: välttelevämmin kiintyneet saattavat hylätä vanhemmuuden itselleen mahdollisena roolina, joka puolestaan vähentää heidän haluaan saada lapsia. Ahdistuneemmin kiintyneiden tarve luoda ihmissuhteita taas saattaa johtaa siihen, että he eriyttävät kielteiset mallit itsestään vanhempana halustaan saada lapsia.

1.4 Tutkimuskysymykset ja –hypoteesit

Tässä tutkimuksessa tarkastelemme, onko kiintymyssuhdetyylillä ja sukupuolella yhteyttä vauvakuumeen kokemiseen. Sekä kiintymyssuhdetyyliä että vauvakuumetta kartoitetaan kyselylomakkeilla. Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme on, eroaako vauvakuumeen kokeminen eri kiintymyssuhdetyylin omaavien välillä. Aiemman tutkimuksen (Miller, 1992; Rholes ym., 1995; Rholes ym., 1997) perusteella oletamme, että turvallisesti kiintyneet kokevat vauvakuumetta eniten. Koska välttelevyyden ulottuvuus vähentää halua saada lapsia (Rholes ym., 1997), oletamme kiintymyssuhteeltaan enemmän välttelevien, eli välttelevien ja pelokkaiden, kokevan kaikista vähiten vauvakuumetta. Koska ahdistuneisuuden ulottuvuus ei ollut yhteydessä haluun saada lapsia, oletamme ahdistuneesti kiintyneiden vauvakuumeen tason olevan jossakin turvallisten ja välttelevien tyylien välissä. Toinen tutkimuskysymyksemme on, vaikuttaako sukupuoli vauvakuumeen kokemisen tasoon. Aiempaan tutkimukseen perustuen oletamme, että naiset kokevat voimakkaampaa vauvakuumetta kuin miehet (Brase & Brase 2012; Rotkirch, 2011). Tutkimme myös, onko kiintymyssuhdetyylin yhteys vauvakuumeen kokemisen tasoon erilainen sukupuolesta riippuen. Oletamme siis esimerkiksi, että turvallisesti kiintyneillä naisilla olisi korkein vauvakuumeen taso, kun taas välttelevästi tai pelokkaasti kiintyneillä miehillä matalin.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 Aineisto ja tutkittavat

Tutkimuksemme osallistujat kerättiin helmikuussa 2023 kansainvälisen Prolific-palvelun (Bradley ym., 2022) kautta. Sivustolle luodaan vapaaehtoinen profiili, ja tutkittavat saivat tutkimukseen osallistumisesta pienen palkkion. Täältä tutkittavat ohjattiin LimeSurvey-sivustolle, jossa itse tutkimukseen osallistuminen tapahtui anonymisti omaa laitetta, kuten tietokonetta tai puhelinta, käyttäen. Samalla tutkittavat antoivat suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta, sillä suostumus oli ehto osallistumiselle. Aineistonkeruun tavoitteena oli kerätä yhteensä 400 osallistujaa.

Tutkimukseen vastasi yhteensä 440 osallistujaa, jotka jakautuivat maanosien mukaan seuraavasti: Eurooppa 61 %, Afrikka 22 %, Pohjois-Amerikka 13 %, Etelä-Amerikka 3 %, Aasia 0.7 % ja Oseania 0.2 %. Kyselyt olivat englanniksi, joten tutkittavilta vaadittiin sujuva englannin kielen taito. Tutkittavan parisuhdestatuksella ei ollut merkitystä, mutta tutkittavilla ei saanut olla lapsia. Osallistujat vastasivat myös kolmeen tarkkaavuuskysymykseen (*Attention Check*), joiden avulla varmistettiin tutkittavan keskittyminen kyselyiden vastaamiseen. Kyselylomakkeen alkuperäisestä 440 vastaajasta 12 poistettiin analyysistä, koska he eivät täyttäneet tutkimuksen kriteerejä. 11 vastaajaa oli raskaana, heidän kumppaninsa oli raskaana tai he olivat jättäneet vastaamatta tähän kysymykseen, ja yksi vastasi väärin kaikkiin tarkkaavuuskysymyksiin. Analyysistä jätettiin pois myös 11 osallistujaa, jotka eivät olleet täyttäneet kyselyä loppuun.

Lopullinen otoskoko analyysihin siirryttäessä oli 416, joista naisia oli 51 % ja miehiä 49 %. Lopullisen otoksen nuorin osallistuja oli 19-vuotias ja vanhin 55-vuotias ($ka = 25.1$, $kh = 5.0$). Osallistujista 52 % oli parisuhteessa, 47 % ei ollut parisuhteessa, ja 1 % oli naimisissa. Koulutusvuodet vaihtelivat 4–24 vuoden välillä ($ka = 16.35$, $kh = 2.75$). Kysyttäessä “Koetko tai oletko kokenut vauvakuumetta?” 68 % vastasi kyllä ja 32 % ei. Kiintymyssuhdetyylit jakautuivat sukupuolittain seuraavasti: turvallisesti kiintyneistä 45 % oli naisia ja 55 % miehiä, ahdistuneesti kiintyneistä 62 % oli naisia ja 38 % miehiä, välttelevästi kiintyneistä 42 % oli naisia ja 58 % miehiä ja pelokkaasti kiintyneistä 56 % oli naisia ja 44 % miehiä.

2.2 Menetelmät ja muuttujat

Käytimme tutkimuksessamme Brase ja Brasen (2012) luomaa Attitudes Toward Babies Scale -kyselyä (ABS) mittaamaan vauvakuumeen voimakkuutta. Alkuperäinen kysely koostuu viidestä ulottuvuudesta, joista valitsimme tutkimukseemme kolme: myönteinen altistuminen vauvoille (*Positive Exposure*), kielteinen altistuminen vauvoille (*Negative Exposure*) ja vauvan saamiseen liittyvät kompromissit (*Trade-Offs*). Nämä ulottuvuudet tukevat Brasen ja Brasen mukaan (2012) vahvasti ja johdonmukaisesti halua saada lapsi, joten niiden voisi ajatella mittaavan vauvakuumetta hyvin. Hoivataipumus (*Nurturance*) ja naisiin liittyvät sukupuoliroolit (*Female Gender Roles*) eivät puolestaan ennustaneet halua saada lapsi tilastollisesti merkitsevästi (Brase & Brase, 2012), joten emme sisällyttäneet niitä vauvakuumeen summamuuttujaan.

Myönteinen altistuminen vauvoille tarkoittaa niitä myönteisiä reaktioita, joita vauvat tutkittavassa herättävät. Sitä mitattiin kymmenellä väittämällä, kuten *“Kun näen nukkuvan pienokaisen, minussa herää halu saada oma vauva”*. Kielteinen altistuminen vauvoille tarkoittaa puolestaan niitä kielteisiä reaktioita, joita vauvat tutkittavassa herättävät. Sitä mitattiin kahdeksalla väittämällä, kuten *“Lasten tarpeisiin ja toiveisiin vastaaminen on minusta ärsyttävää”*. Vauvan saamiseen liittyviä kompromissit tarkoittavat kognitiivisia arvioita siitä, miten vauvan saaminen vaikuttaisi tutkittavan elämään. Niitä mitattiin kuudella väittämällä, kuten *“Oman lapsen saaminen maksaisi liikaa”*. Tutkittava arvioi väittämien toteutumista omalla kohdallaan viisiportaisella Likert-asteikolla (1= täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä). Lopullisessa kyselyssä oli yhteensä 24 väittämää, ja pistemäärien perusteella muodostimme kullekin tutkittavalle summamuuttujan kuvaamaan vauvakuumeen tasoa. Suurempi arvo tarkoitti korkeampaa ja pienempi arvo matalampaa vauvakuumeen tasoa (kun väittämät oli käännetty samansuuntaisiksi). Vauvakuumeen summamuuttujan sisäinen reliabiliteetti oli erinomainen ($\alpha = .94$).

Kiintymyssuhdetyylin selvittämiseen käytimme Lafontainen ja kumppaneiden (2016) koostamaa Experience in Close Relationship Scale -kyselyä (ECR-12), joka on lyhennetty versio alkuperäisestä kyselystä (ECR; Brennan ym., 1998). Kyselyn psykometristen ominaisuuksien on todettu olevan yhtä hyvät kuin alkuperäisen version, ja se on käyttökelpoinen, pituudeltaan lyhyt kiintymyssuhdetyylin mittari (Lafontaine ym., 2016). ECR-12 -kysely sisältää 12 Likert-asteikollista väittämää, jotka kuvaavat yksilön ajatuksia ja toimintaa läheisissä ihmissuhteissa (1= täysin eri mieltä, 7=täysin samaa mieltä). Kysely mittaa kahta ulottuvuutta, välttelevyyttä ja ahdistuneisuutta. Välttelevyyttä kartoitettiin kuuden kysymyksen avulla, kuten *“Kumppanille avautuminen tuntuu minusta*

epämukavalta” ja ahdistuneisuutta myös kuudella kysymyksellä, kuten “*Tarvitsen paljon vakuuttelua siitä, että kumppanini rakastaa minua*”. Jokaiselle tutkittavalle muodostettiin kummastakin ulottuvuudesta summamuuttujat siten, että korkeampi pistemäärä tarkoitti suurempaa määrää välttelevyyttä tai ahdistuneisuutta (kun väittämät oli käännetty samansuuntaisiksi). Sekä välttelevyyden että ahdistuneisuuden summamuuttujien sisäiset reliabiliteetit olivat hyvät ($\alpha = .84$ molemmissa). Muodostimme kiintymyssuhdetyylien katkaisurajat Fraley (2012) ohjeiden mukaan siten, että kummallekin ulottuvuudelle laskettiin aineistosta mediaanit. Mediaanien avulla kahdesta ulottuvuudesta, välttelevyydestä ja ahdistuneisuudesta, saatiin muodostettua neljä kiintymyssuhdeluokkaa. Turvallisesti kiintyneillä sekä välttelevyys että ahdistuneisuus ovat alle mediaanin. Ahdistuneesti kiintyneillä välttelevyys on alle mediaanin, mutta ahdistuneisuus sen yli. Välttelevästi kiintyneillä välttelevyys on yli mediaanin, mutta ahdistuneisuus sen alle. Pelokkaasti kiintyneillä sekä välttelevyys että ahdistuneisuus ovat yli mediaanin.

2.3 Aineiston analysointi

Aineiston analysointiin käytettiin R-ohjelmistoa (v4.2.1; R Core Team, 2022) ja R-Studioa (v2022.7.1.554; R-Studio Team 2022). Keski- ja hajontalukujen tarkasteluun hyödynnettiin kirjastoa *psych* (Revelle, 2022) ja Cronbachin alfan laskemiseen kirjastoa *ltm* (Rizopoulos, 2006). Toistettujen mittausten varianssianalyysin toteuttamiseen käytettiin kirjastoa *afex* (Singmann ym., 2022) ja varianssianalyysin oletusten toteutumista tarkasteltiin kirjaston *car* (Fox & Weisberg, 2019) avulla. Tuloksen visualisointiin käytettiin kirjastoa *ggplot 2* (Wickham, 2016).

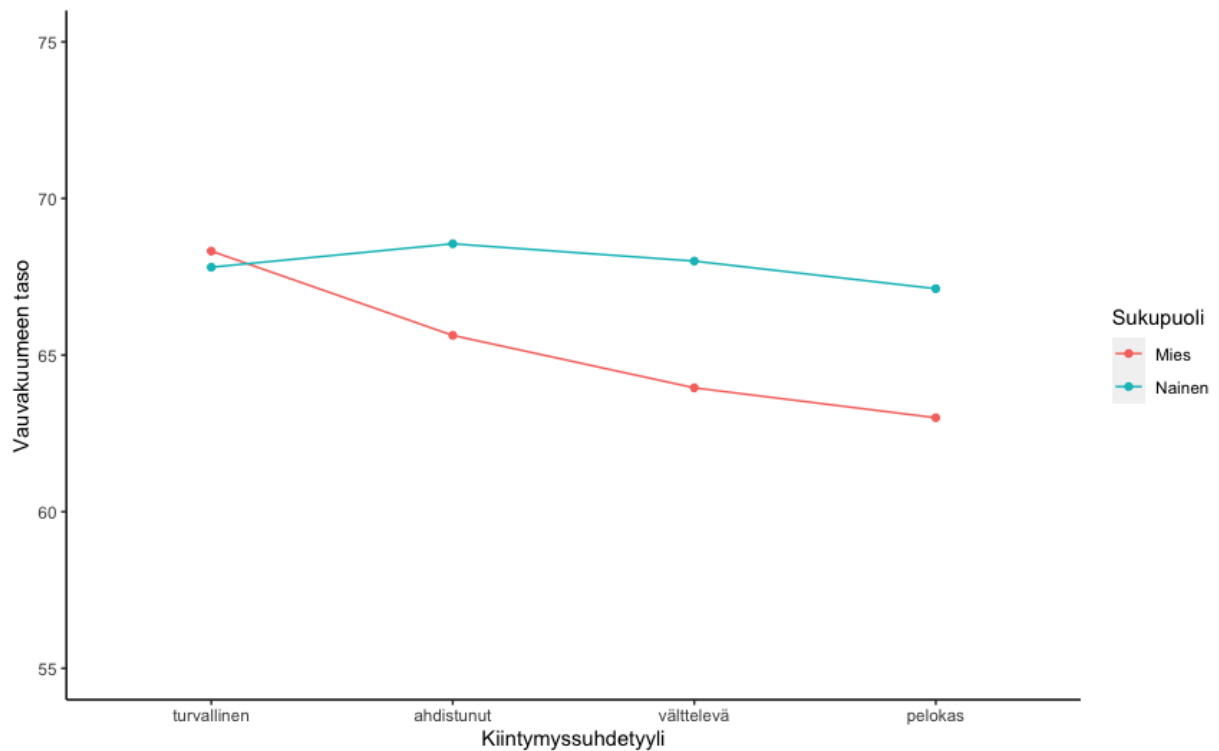
Tarkastelimme ensin vauvakuumeen, ahdistuneisuuden ja välttelevyyden jakaumia sekä niiden sisäistä reliabiliteettia. Tämän jälkeen jaoimme ahdistuneisuuden ja välttelevyyden mediaanien avulla osallistajat neljään kiintymyssuhderyhmään. Ahdistuneisuuden mediaani oli 28 ja välttelevyyden mediaani 16. Ryhmäjaon jälkeen tarkastelimme vielä vauvakuumeen jakaumaa sekä sukupuolittain että kiintymyssuhdetyylin mukaan. Jakaumat olivat riittävän normaalijakautuneita. Ennen tilastollisen mallin rakentamista tarkastelimme myös varianssien yhtäsuuruutta Levenen testillä, jonka mukaan varianssit olivat erisuuret sukupuolen ($p = .001$) ja kiintymyssuhdetyylin ($p = .000$) osalta. Tilastolliseksi menetelmäksi valitsimme kaksisuuntaisen varianssianalyysin (4 X 2 ANOVA) ryhmien välisten erojen tarkastelemiseksi ja muodostimme mallin siten, että vauvakuume oli selitettävänä ja kiintymyssuhdetyyli sekä sukupuoli selittävinä muuttujina. Otimme malliin mukaan

kiintymyssuhdetyylin ja sukupuolen yhteisvaikutukset. Lopuksi tarkastelimme mallin oletusten täyttymistä myös diagnostisten kuviodien avulla. Käytimme varianssianalyysia, vaikka kaikki oletukset eivät täytyneet, sillä sopivaa ei-parametrasta vastinetta ei löytynyt.

3. TULOKSET

Vauvakuumeen kokemisen taso vaihteli välillä 24–120 ($ka = 66.5$, $kh = 20.4$). Miehet ja naiset kokivat vauvakuumetta keskiarvoisesti suunnilleen saman verran: naiset ($ka = 67.8$, $kh = 22.1$) ja miehet ($ka = 65.1$, $kh = 18.3$). Kiintymyssuhdetyyleittäin vauvakuumeen voimakkuus jakautui melko tasaisesti: turvallinen ($ka = 68.1$, $kh = 22.6$), ahdistunut ($ka = 67.4$, $kh = 21.0$) välttelevä ($ka = 65.6$, $kh = 16.3$) ja pelokas ($ka = 65.3$, $kh = 21.7$). Kuvailevien tulosten mukaan naisten vauvakuumeen taso eri kiintymyssuhdetyyleissä oli pääsääntöisesti hieman korkeampi kuin miesten. Naisten vauvakuumeen kokemisen keskiarvot ja -hajonnat jakaantuivat kiintymyssuhdetyylin mukaan seuraavasti: turvallinen ($ka = 67.8$, $kh = 24.8$), ahdistunut ($ka = 68.6$, $kh = 21.7$), välttelevä ($ka = 68.0$, $kh = 18.0$) ja pelokas ($ka = 67.1$, $kh = 23.8$). Miesten kohdalla vastaavat tunnusluvut olivat: turvallinen ($ka = 68.3$, $kh = 20.9$), ahdistunut ($ka = 65.6$, $kh = 19.9$), välttelevä ($ka = 64.0$, $kh = 14.9$) ja pelokas ($ka = 63.1$, $kh = 18.6$). Kuvio 1 esittää, miten vauvakuumeen taso vaihteli kiintymyssuhdetyylin ja sukupuolen mukaan.

Kiintymyssuhdetyylin ja sukupuolen yhteisvaikutus vauvakuumeen kokemisen tasoon ei ollut tilastollisesti merkitsevä ($F(3, 408) = 0.27$, $p = .845$, $\eta^2 = .00$). Kun tarkasteltiin pelkkiä päävaikutuksia, kiintymyssuhdetyyllillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä vauvakuumeen kokemisen tasoon ($F(3, 408) = 0.45$, $p = .721$, $\eta^2 = .00$). Myöskään sukupuolen päävaikutus vauvakuumeen kokemisen tasoon ei ollut tilastollisesti merkitsevä ($F(3, 408) = .27$, $p = .845$, $\eta^2 = .00$). Kiintymyssuhdetyylin ja sukupuolen yhteisvaikutus tai näiden muuttujien päävaikutukset eivät siis selittäneet vauvakuumeen tason vaihtelua, eivätkä asettamamme hypoteesit saaneet tukea.

Kuvio 1. Vauvakuumeen tason vaihtelu kiintymyssuhdetyylin ja sukupuolen mukaan.

4. POHDINTA

4.1 Keskeisimmät tulokset

Tutkimuksemme tarkoituksena oli selvittää, onko kiintymyssuhdetyylillä ja sukupuolella yhteyttä vauvakuumeen kokemisen tasoon. Vertasimme eri kiintymyssuhdetyylin (turvallinen, ahdistunut, välttelevä ja pelokas) omaavien vauvakuumeen tasoa toisiinsa. Oletimme aiemman tutkimuksen perusteella turvallisesti kiintyneiden kokevan eniten vauvakuumetta verrattuna muihin kiintymyssuhdetyyleihin (Miller, 1992; Rholes ym., 1995; Rholes ym., 1997). Oletimme myös, että ahdistuneesti kiintyneet kokisivat vauvakuumetta enemmän kuin välttelevästi ja pelokkaasti kiintyneet (Rholes ym., 1997). Kiintymyssuhdetyylin on osoitettu vaikuttavat monella elämän osa-alueella, mutta tässä tutkimuksessa yhteyttä vauvakuumeen kokemiseen ei löydetty. On kuitenkin

tärkeää pitää mielessä, että aiemmissa tutkimuksissa ei ole mitattu vauvakuumetta samalla mittarilla kuin tässä tutkimuksessa tai on mitattu jotakin sille läheistä käsitettä, kuten halua saada vauva.

Lisäksi tavoitteenamme oli selvittää, onko sukupuolen ja vauvakuumeen kokemisen välillä yhteyttä. Aiempaan tutkimukseen (Brase & Brase, 2012; Rotkirch, 2011) perustuva hypoteesimme oli, että naiset kokisivat voimakkaampaa vauvakuumetta kuin miehet. Tämäkään hypoteesi ei saanut tutkimuksessamme tukea: sekä miehet että naiset kokivat vauvakuumetta, mutta vauvakuumeen kokemisen tasolla ei ollut eroa miesten ja naisten välillä. Toisaalta voi olla, että sukupuolierot selittyvät ainakin osittain myös tutkimusten eriävillä kansallisuuskajakaumilla. Kiintymyssuhdetyyli ja sukupuoli eivät myöskään yhdessä selittäneet vaihtelua vauvakuumeen määrässä siten, että esimerkiksi turvallisesti kiintyneet naiset olisivat kokeneet kaikista eniten vauvakuumetta. Miesten kohdalla turvallisesti kiintyneet kokivat eniten vauvakuumetta ja sen taso laski oletustemme mukaan siten, että pelokkaasti kiintyneet kokivat vähiten vauvakuumetta. Erot vauvakuumeen tasossa ryhmien välillä olivat kuitenkin pieniä eivätkä ne olleet tilastollisesti merkitseviä. Sen sijaan naisten kohdalla tällaista trendiä ei ollut näkyvissä, ja vauvakuumetta koettiin tasaisesti ryhmästä riippumatta.

Onko vauvakuume siis jotakin sellaista, mitä kiintymyssuhdetyyli ei tavoita? Ehkäpä kiintymyssuhdetyyli vaikuttaakin enemmän yleisemmin haluun saada lapsia sekä kognitiiviseen päätökseen lasten hankinnan taustalla, ei suoranaisesti vauvakuumeen kokemiseen. Aiemmissa tutkimuksissa (Miller, 1992; Rholes ym., 1995; Rholes ym., 1997) kiintymyssuhdetyylin onkin todettu vaikuttavan motivaatioon hankkia lapsia sekä haluun saada lapsia. Kiintymyssuhdetyyli siis voisi vaikuttaa siihen, millaisia ajatuksia yksilöllä vanhemmuuteen liittyen on. Turvallisesti kiintyneet saattaisivat oman lapsuutensa pohjalta lähtökohtaisesti omata myönteisempiä kokemuksia vanhemmuudesta kuin turvottomasti kiintyneet. Tämä voisi puolestaan muovata ajatuksia lasten hankkimiseen liittyen elämän varrella.

Vauvakuumeen herätessä kiintymyssuhdetyyli voisi puolestaan vaikuttaa siihen, millaisia ajatuksia mahdollinen vanhemmuus yksilössä herättää. Rholes ja kumppanit (1997) ajattelivatkin, että välttelevästi kiintyneet saattavat hylätä vanhemmuuden roolin omalla kohdallaan pelätessään olevansa huono vanhempi. Ahdistuneesti kiintyneet puolestaan saattavat erottaa tämän pelon halustaan saada lapsi, sillä lapsen saaminen täyttää tarvetta luoda ihmissuhteita. Näin ollen kiintymyssuhdetyyli saattaisi siis ensiksi vaikuttaa haluun saada lapsia ja toiseksi vauvakuumeen herätessä siihen, johtaako vauvakuume lasten hankintaan. Nämä prosessit ovat huomattavasti kognitiivisempia kuin tässä tutkimuksessa mitattu vauvakuume, joka on enemmän kehollinen ja kokemuksellinen ilmiö. Vauvakuumeen taso voisi siis olla kiintymyssuhteesta riippumaton ilmiö,

mutta sen vaikutukset lasten hankintaan voisivat välittyä eri kiintymyssuhteille tyypillisten ajatusmallien kautta.

4.2 Tutkimuksen vahvuudet ja rajoitukset

Tutkimuksemme ansiona voidaan nähdä se, ettei aihetta ole tutkittu aiemmin. Tuloksemme siis täydentävät aukkoa tutkimuskentässä, ja johtavat toivottavasti aihepiirin lisääntyvään tarkasteluun tulevaisuudessa. Tutkimuksemme vahvuutena voidaan pitää myös miesten ottamista mukaan vauvakuumeen tutkimiseen. Hyvän otoskoon lisäksi osallistujien sukupuolijakauma olikin aika tasainen, mikä lisää tulosten luotettavuutta. Tutkimuksemme vahvuutena oli myös ECR-12- ja ABS-kyselyiden reliabiliteetit, joka kertoo mittareiden luotettavuudesta ja sisäisestä yhteneväisyydestä. Kyselyjen pohjalta muodostettujen summamuuttujien Cronbachin alfat aineistossamme olivat vakuuttavat: vauvakuumeen summanmuuttujan reliabiliteetti oli erinomainen ja ahdistuneisuuden sekä välttelevyyden summanmuuttujien reliabiliteetit olivat hyvät. Tämä antaa tukea ECR-12- ja ABS-kyselyiden käytölle myös tulevaisuudessa.

Tietokonevälitteinen kysely saattaa johtaa tulosten parempaan validiteettiin (Blazek & Forbey, 2011) sekä vähempään määrään sosiaalista suotavuutta vastauksissa (Locke & Gilbert, 1995) etenkin kyselyn ollessa anonyymi (Joinson, 1999). Erityisesti miesten on voinut tässä tutkimuksessa olla helpompaa vastata avoimesti vauvakuumetta mittaaviin kysymyksiin, sillä he ovat saaneet tehdä sen anonyymisti ilman tutkijan läsnäoloa. Ajattelemme vauvakuumeen olevan sekä ilmiönä että terminä miesten keskuudessa tabu, josta ei juurikaan puhuta. Naisten keskuudessa vauvojen haluamisesta keskusteleminen on puolestaan yleisempää, ja vauvoja saatetaan ihastella yhdessä niitä nähdessä. Miehet saattavatkin mieltää vauvakuumeen “naisten jutuksi” tai pitää sitä ei-maskuliinisena, jolloin siitä kertominen anonyymien kyselyn kautta tietokonevälitteisesti voi poistaa sosiaalisia paineita omiin vastauksiin liittyen. Ajattelemme siis tutkimusmenetelmämme olevan hyvä tavoittamaan myös miesten kokemukset vauvakuumeesta, josta heidän voisi olla vaikeampaa keskustella kasvotusten.

Toisaalta tutkimukseen osallistumiseen etänä oman laitteen välityksellä sisältyy myös hankaluuksia. Joudumme luottamaan siihen, että tutkimukseen on vastannut pelkästään osallistuja itse ja että hän on vastannut kysymyksiin rehellisesti. Tutkittavat ovat saattaneet myös osallistua kyselyyn erilaisissa olosuhteissa, mikä on voinut vaikuttaa heidän vastaustyyliinsä sekä näin ollen myös tulosten luotettavuuteen. Jos kyselyä on täyttänyt esimerkiksi täydessä julkisessa

kulkuneuvossa työpäivän jälkeen ja toisen matkustajan vauvan itkiessä taustalla, on tämä voinut vaikuttaa vastauksiin yksilön tiedostamatta asiaa. Myös se, millaisella laitteella kyselyyn on vastannut, on saattanut osaltaan vaikuttaa tuloksiin. Kysely asetuu näytölle eri tavoin älypuhelimella ja tietokoneella, jolloin esimerkiksi ohjeet ja vastausvaihtoehdot eivät välttämättä ole näkyvissä samanaikaisesti puhelimen näytöllä. Kaikille Prolific-palvelu ei ole tuttu, joten palvelun kautta kyselyyn vastanneet henkilöt saattavat olla hieman valikoitunut otos ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita kyselyihin vastaamisesta ja tekevät niitä tavallista useammin. Tällä hetkellä palvelu ei ota myöskään vastaan uusia tutkittavia, mikä rajaa osalta mahdollisuuden tutkimuksiin osallistumiseen.

Tutkimuksen yhtenä heikkoutena oli myös se, etteivät kaikki varianssianalyysin oletukset täyttyneet, minkä vuoksi tuloksiamme tulee tarkastella varovaisesti. Ensinnäkään kaikki muuttujat eivät olleet normaalisti jakautuneita ja erityisesti välttelevyyden ulottuvuuden jakauma oli oikealle vino. Mediaaneihin perustuvan ryhmäjaon jälkeen normaaliusoletukset kuitenkin täyttyivät. Toiseksi varianssit olivat erisuuria sukupuolen ja kiintymyssuhdetyylin osalta, kun varianssianalyysin oletuksena on niiden yhtäsuuruus. Varianssianalyysin oletuksena on myös yhtä suuret ryhmät, johon myös Fraley'n (2012) ohjeet pohjasivat. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että jouduimme pakottamaan tutkittavan kuulumaan tiettyyn kiintymyssuhdetyyliin, joka ei välttämättä vastaa hänen kiintymyssuhdetyyliään todellisuudessa. Ryhmiin pakottaminen ei ole välttämättä paras tapa lähestyä kiintymyssuhdetyylejä, ja nykytutkimuksessa niitä tarkastellaankin usein myös jatkuvina muuttujina tai ulottuvuuksina.

Jäimme myös pohtimaan, oliko tutkimuksemme otos edustava kiintymyssuhdetyyliä osalta: välttelyn mediaani oli selkeästi pienempi kuin ahdistuneisuuden mediaani, ja välttelevyyden pisteet painottuivatkin sen mataliin arvoihin. Tästä voisi ehkä päätellä tutkimuksemme sisältäneen enemmän ahdistuneisuuden ulottuvuudella kiintyneitä kuin välttelevyyden ulottuvuudella kiintyneitä osallistujia. Aiempi tutkimus on osoittanut, että juuri välttelevyyden ulottuvuus vähentää halua saada lapsia (Rholes ym., 1997), minkä oletimme tässä tutkimuksessa pätevän myös vauvakuumeen kokemiseen. Koska välttelyn pisteet painottuivat mataliin arvoihin, erot vauvakuumeen kokemisessa turvallisesti ja välttelevästi tai pelokkaasti kiintyneiden välillä eivät välttämättä tulleet yhtä hyvin esiin.

4.3 Tutkimuksen merkitys ja jatkotutkimustarpeet

Tutkimustuloksemme toivat uutta tietoa tutkimuskenttään. Aiemmissä tutkimuksissa naiset ovat kokeneet korkeampaa vauvakuumetta, mutta tässä tutkimuksessa ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä. Tutkimuksemme toikin lisätietoa etenkin miesten vauvakuumeeseen liittyen. Koska naisten ja miesten välillä ei ollut eroa vauvakuumeen tasossa, miehet kokivat tutkimuksemme perusteella yhtä voimakasta vauvakuumetta kuin naisetkin. Vauvakuume ei siis ole pelkästään naisten kokemus, vaan se koskettaa molempia sukupuolia yhtä lailla. Tämä tulisi huomioida tulevaisuudessa siten, että myös miehet otettaisiin tasapuolisesti mukaan lasten hankintaan liittyviä tekijöitä tutkittaessa. Tulokset voisivat auttaa myös normalisoimaan vauvakuumeen kokemusta miesten keskuudessa, ja avata uusia näkökulmia keskustelulle.

Tutkimustuloksemme toivat esiin myös suuntaa tuleville tutkimuksille. Vauvakuume ilmiönä sai tutkimuksestamme tukea, mutta lisätietoa kaivattaisiinkin sen käytännön merkityksestä yksilöiden elämässä. Pitkittäisasetelmalla voisi saada tärkeää tietoa siitä, johtaako vauvakuume lasten hankkimiseen tai sen yrittämiseen, mikä korostaisi vauvakuumeen merkitystä lasten hankkimiseen johtavana tekijänä. Voisi olla kiinnostavaa myös selvittää, miten vauvakuumeen kokemista käsitellään, mikäli vauvan hankkiminen ei ole mahdollista. Tahattomasti lapsettomille vauvakuume voi olla hyvinkin kivuliasta ja raastavaa, mikä voi vaikuttaa myös elämän muihin osa-alueisiin.

Lisäksi olisi tärkeää tutkia tarkemmin kiintymyssuhteen ja vauvakuumeen välistä yhteyttä siihen paremmin soveltuvalla menetelmällä. Kiintymyssuhdetyylin ja vauvakuumeen välillä voi olla yhteys, jota emme tutkimuksen rajoitusten vuoksi tavoittaneet. Toisaalta vauvakuumeen taustalla on luultavasti useita muitakin tekijöitä, joten useamman taustatekijän tarkasteleminen yhdessä monimuuttujamenetelmin voisi olla hedelmällistä. Yhtä lailla vauvakuume on kuitenkin vain yksi lasten hankinnan taustalla vaikuttavista monista tekijöistä, joiden tutkiminen yhdessä voisi lisätä tietoa myös näiden tekijöiden keskinäisistä suhteista. Suomessa ja monessa muussa maassa lapsia hankitaan yhä vähemmän ja myöhemmin, ja jos tavoitteena on kasvattaa syntyvyyttä, on olennaista ymmärtää lasten hankkimiseen vaikuttavia tekijöitä syvällisemmin. Tutkimuksemme olikin tärkeä avaus vähän tutkittuun aihepiiriin, jonka ymmärrystä tulevaisuudessa voidaan laajentaa.

LÄHTEET

- Ainsworth, M.D.S., Blehar, M.C., Waters, E., & Wall, S. (1978). *Patterns of Attachment: A Psychological Study of the Strange Situation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Ajzen, I., & Klobas, J. (2013). Fertility Intentions: An Approach Based on the Theory of Planned Behavior. *Demographic Research*, 29, 203–232.
<https://doi.org/10.4054/DemRes.2013.29.8>
- Alexander, R., Feeney, J., Hohaus, L., & Noller, P. (2001). Attachment Style and Coping Resources as Predictors of Coping Strategies in the Transition to Parenthood. *Personal Relationships*, 8(2), 137–152. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2001.tb00032.x>
- Amani, R., & Khosroshahi, A. S. (2020). The Structural Model of Marital Quality Based on Secure Attachment Style through the Mediating Role of Self-Compassion, Resilience, and Perspective-Taking. *The American Journal of Family Therapy*, 49(1), 16–36.
<https://doi.org/10.1080/01926187.2020.1813653>
- Arriaga, X. B., Kumashiro, M., Simpson, J. A., & Overall, N. C. (2018). Revising Working Models Across Time: Relationship Situations That Enhance Attachment Security. *Personality and Social Psychology Review*, 22(1), 71–96.
<https://doi.org/10.1177/1088868317705257>
- Bachrach, C. A., & Morgan, S. P. (2013). A Cognitive-Social Model of Fertility Intentions. *Population and Development Review*, 39(3), 459–485. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2013.00612.x>
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test of a Four-Category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226–244.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Blazek, N. L., & Forbey, J. D. (2011). A Comparison of Validity Rates Between Paper-and-Pencil and Computerized Testing With the MMPI-2. *Assessment (Odessa, Fla.)*, 18(1), 63–66. <https://doi.org/10.1177/1073191110381718>
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss. VOL. 1: Attachment*. Basic Books.
- Bowlby, J. (1979). *The Making and Breaking of Affectional Bonds*. Taylor & Francis Group.
- Bowlby, J. (1988). Developmental Psychiatry Comes of Age. *The American Journal of Psychiatry*, 145(1), 1–10. <https://doi.org/10.1176/ajp.145.1.1>
- Bradley, P., Moodie, J., Harte, M., & Mantell, J. (2022). Prolific. <https://www.prolific.co/>

- Brase, G. L., & Brase, S. L. (2012). Emotional Regulation of Fertility Decision Making: What is the Nature and Structure of “Baby Fever”? *Emotion, 12*(5), 1141–1154.
<https://doi.org/10.1037/a0024954>
- Brennan, K. A., & Bosson, J. K. (1998). Attachment-Style Differences in Attitudes Toward and Reactions to Feedback from Romantic Partners: An Exploration of the Relational Bases of Self-Esteem. *Personality & Social Psychology Bulletin, 24*(7), 699–714.
<https://doi.org/10.1177/0146167298247003>
- Brennan, K. A., Clark, C. L., & Shaver, P. R. (1998). Self-Report Measurement of Adult Attachment: An Integrative Overview. Teoksessa J. A. Simpson & W. S. Rholes (toim.), *Attachment Theory and Close Relationships* (s. 46–76). Guilford Press.
- Collins, N. L. (1996). Working Models of Attachment: Implications for Explanation, Emotion, and Behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 71*(4), 810–832.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.71.4.810>
- Del Giudice, M. (2019). Sex Differences in Attachment Styles. *Current Opinion in Psychology, 25*, 1–5. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.02.004>
- Doherty, N. A., & Feeney, J. A. (2004). The Composition of Attachment Networks Throughout the Adult Years. *Personal Relationships, 11*(4), 469–488. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2004.00093.x>
- Ebrahimi, L., Amiri, M., Mohamadlou, M., & Rezapur, R. (2017). Attachment Styles, Parenting Styles, and Depression. *International Journal of Mental Health and Addiction, 15*(5), 1064–1068. <https://doi.org/10.1007/s11469-017-9770-y>
- Ein-Dor, T., & Doron, G. (2015). Psychopathology and Attachment. Teoksessa J. A. Simpson ja W. S. Rholes (toim.), *Attachment Theory and Research: New Directions and Emerging Themes* (s. 346–373). The Guilford Press.
- Feeney, J. A., & Noller, P. (1990). Attachment Style as a Predictor of Adult Romantic Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology, 58*(2), 281–291.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.2.281>
- Fonagy, P., Leigh, T., Steele, M., Steele, H., Kennedy, R., Mattoon, G., Target, M., & Gerber, A. (1996). The Relation of Attachment Status, Psychiatric Classification, and Response to Psychotherapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 64*(1), 22–31.
<https://doi.org/10.1037/0022-006X.64.1.22>
- Fox, J., & Weisberg, S. (2019). *An {R} Companion to Applied Regression*, Third Edition. Thousand Oaks CA: Sage. URL: <https://socialsciences.mcmaster.ca/jfox/Books/Companion/>

- Fraley, R. C., Vicary, A. M., Brumbaugh, C. C., & Roisman, G. I. (2011). Patterns of Stability in Adult Attachment: An Empirical Test of Two Models of Continuity and Change. *Journal of Personality and Social Psychology, 101*(5), 974–992.
<https://doi.org/10.1037/a0024150>
- Fraley, R. C. (2012). Information on the Experiences in Close Relationships-Revised (ECR-R) Adult Attachment Questionnaire. Verkkosivu. Viitattu 9.3.2023.
<http://labs.psychology.illinois.edu/~rcfraley/measures/ecrr.htm>
- González-Ortega, E., Orgaz, B., Vicario-Molina, I., & Fuertes, A. (2021). Adult Attachment, Conflict Resolution Style and Relationship Quality among Spanish Young-adult Couples. *The Spanish Journal of Psychology, 24*, e5–e5.
<https://doi.org/10.1017/SJP.2021.4>
- Gorrese, A., & Ruggieri, R. (2013). Peer Attachment and Self-esteem: A Meta-Analytic Review. *Personality and Individual Differences, 55*(5), 559–568.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.04.025>
- Grabill, C. M., & Kerns, K. A. (2000). Attachment Style and Intimacy in Friendship. *Personal Relationships, 7*(4), 363–378. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2000.tb00022.x>
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic Love Conceptualized as an Attachment Process. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*(3), 511–524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>
- Holman, T. B., Galbraith, R. C., Mead Timmons, N., Steed, A., & Tobler, S. B. (2009). Threats to Parental and Romantic Attachment Figures' Availability and Adult Attachment Insecurity. *Journal of Family Issues, 30*(3), 413–429.
<https://doi.org/10.1177/0192513X08325013>
- Joinson, A. (1999). Social Desirability, Anonymity, and Internet-Based Questionnaires. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers, 31*(3), 433–438.
<https://doi.org/10.3758/BF03200723>
- Karantzas, G. C., Younan, R., & Pilkington, P. D. (2022). The Associations Between Early Maladaptive Schemas and Adult Attachment Styles: A Meta-Analysis. *Clinical Psychology: Science & Practice*. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1037/cps0000108>
- Keating, L., Tasca, G. A., & Hill, R. (2013). Structural Relationships Among Attachment Insecurity, Alexithymia, and Body Esteem in Women with Eating Disorders. *Eating Behaviors: an International Journal, 14*(3), 366–373.
<https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2013.06.013>

- Lafontaine, M. F., Brassard, A., Lussier, Y., Valois, P., Shaver, P. R., & Johnson, S. M. (2016). Selecting the Best Items for a Short-Form of the Experiences in Close Relationships Questionnaire. *European Journal of Psychological Assessment : Official Organ of the European Association of Psychological Assessment*, 32(2), 140–154. <https://doi.org/10.1027/1015-5759/a000243>
- Locke, S., & Gilbert, B. (1995). Method of Psychological-Assessment, Self-Disclosure, and Experiential Differences – A Study of Computer, Questionnaire, and Interview Assessment Formats. *Journal of Social Behavior and Personality*, 10(1), 255–263.
- Main, M. & Solomon, J. (1990). Procedures for Identifying Infants as Disorganized/Disoriented During the Ainsworth Strange Situation. Teoksessa M.T., Greenberg, D., Cicchetti & E.M., Cummings (toim.), *Attachment in the preschool years: theory, research and intervention* (s.121-160). University of Chicago Press.
- Miller, W. B. (1992). Personality Traits and Developmental Experiences as Antecedents of Childbearing Motivation. *Demography*, 29(2), 265–285. <https://doi.org/10.2307/2061731>
- Miller, W. B. (1994). Childbearing Motivations, Desires, and Intentions – A Theoretical Framework. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 120(2), 225–258.
- Mikulincer, M., Florian, V., Cowan, P. A., & Cowan, C. P. (2002). Attachment Security in Couple Relationships: A Systematic Model and Its Implications for Family Dynamics. *Family Process*, 41(3), 405–434. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2002.41309.x>
- Mittal, E., & Rani, T. (2022). Association Between Secure Attachment Style and Subjective Well-Being: Examining the Sequential Mediation Effects. *Asia Pacific Journal of Health Management*, 17(2), 1–14. <https://doi.org/10.24083/apjhm.v17i2.1549>
- Muller, R. T., & Lemieux, K. E. (2000). Social Support, Attachment, and Psychopathology in High Risk Formerly Maltreated Adults. *Child Abuse & Neglect*, 24(7), 883–900. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(00\)00150-2](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(00)00150-2)
- Männikkö, K. (2001). *Adult Attachment Styles: A Person-Oriented Approach*. [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto].
- Revelle, W. (2022) psych: Procedures for Personality and Psychological Research, Northwestern University, Evanston, Illinois, USA, <https://CRAN.R-project.org/package=psych> Version = 2.2.5.
- Rilling, J. K. (2013). The neural and hormonal bases of human parental care. *Neuropsychologia*, 51(4), 731–747. <https://doi.org/10.1016/j.neuropsychologia.2012.12.017>

- Rizopoulos, D. (2006) “lrm: An R package for Latent Variable Modelling and Item Response Theory Analyses.” *Journal of Statistical Software*, 17(5), 1–25.
<https://doi.org/10.18637/jss.v017.i05>.
- Rholes, W. S., Simpson, J. A., & Blakely, B. S. (1995). Adult Attachment Styles and Mothers’ Relationships with Their Young Children. *Personal Relationships*, 2(1), 35–54.
<https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1995.tb00076.x>
- Rholes, W. S., Simpson, J. A., Blakely, B. S., Lanigan, L., & Allen, E. A. (1997). Adult Attachment Styles, the Desire to Have Children, and Working Models of Parenthood. *Journal of Personality*, 65(2), 357–385. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1997.tb00958.x>
- Rotkirch, A. (2007). All That She Wants is A(nother) Baby? Longing for Children as a Fertility Incentive of Growing Importance. *Journal of Evolutionary Psychology*, 5(1), 89–104.
<https://doi.org/10.1556/JEP.2007.1010>
- Rotkirch, A. (2020). The Wish for a Child. *Vienna Yearbook of Population Research*, 18, 49–62.
<https://doi.org/10.1553/populationyearbook2020.deb05>
- Rotkirch, A., Basten, S., Väisänen, H., & Jokela, M. (2011). Baby Longing and Men’s Reproductive Motivation. *Vienna Yearbook of Population Research*, 9(1), 283–306.
<https://doi.org/10.1553/populationyearbook2011s283>
- Rotkirch, A., Tammissalo, K., Miettinen, A., & Berg, V. (2017). Miksi vanhemmuutta lykätään? Nuorten aikuisten näkemyksiä lastensaannista. *Väestöliiton Perhebarometri 2017*. Väestöliitto: <https://www.vaestoliitto.fi/verkkojulkaisut/miksi-vanhemmuutta-lykataan/>
- R Core Team (2022). R: A language and environment for statistical computing. R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. <https://www.R-project.org/>.
- RStudio Team (2022). RStudio: Integrated Development Environment for R. RStudio, PBC, Boston, MA. <http://www.rstudio.com/>.
- Sheinbaum, T., Kwapil, T. R., Ballespí, S., Mitjavila, M., Chun, C. A., Silvia, P. J., & Barrantes-Vidal, N. (2015). Attachment Style Predicts Affect, Cognitive Appraisals, and Social Functioning in Daily Life. *Frontiers in Psychology*, 6, 296–296.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00296>
- Shi, L. (2003). The Association Between Adult Attachment Styles and Conflict Resolution in Romantic Relationships. *The American Journal of Family Therapy*, 31(3), 143–157.
<https://doi.org/10.1080/01926180301120>

- Singmann, H., Bolker, B., Westfall, J., Aust, F., Ben-Shachar, M. (2022). afex: Analysis of Factorial Experiments. R package version 1.1-1, <https://CRAN.R-project.org/package=afex>.
- Stackert, R. A., & Bursik, K. (2003). Why Am I Unsatisfied? Adult Attachment Style, Gendered Irrational Relationship Beliefs, and Young Adult Romantic Relationship Satisfaction. *Personality and Individual Differences, 34*(8), 1419–1429. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00124-1](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00124-1)
- Shaver, P. R., & Hazan, C. (1988). A Biased Overview of the Study of Love. *Journal of Social and Personal Relationships, 5*(4), 473–501. <https://doi.org/10.1177/0265407588054005>
- Wickham, H. (2016). ggplot2: Elegant Graphics for Data Analysis. Springer-Verlag, New York.
- Wijaya, A. P., & Widyaningsih, Y. A. (2021). The Role of Dyadic Cohesion on Secure Attachment Style toward Marital Satisfaction: A Dyadic Analysis on Couple Vacation Decision. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism, 22*(1), 119–142. <https://doi.org/10.1080/1528008X.2020.1756022>
- Wilhelm, K. (2016). Parental Bonding and Adult Attachment Style: The Relationship between Four Category Models. *International Journal of Women's Health and Wellness, 2*(1). <https://doi.org/10.23937/2474-1353/1510016>